

การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธรบาทบัวบก สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

Student affairs management of the school in Phraphutthabat Buabok
consortium, the secondary educational service area office udon thani

ณัฐภัทร พันพรม^{*1}, นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์²

Natthaphat Phunprom^{*1}, Noppong Bunyajitradulya²

^{1,2}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

^{1,2}Department of Educational Administration, Faculty Educational Administration, Ratchathani University, Thailand

*Corresponding author's e-mail: satit18112519@gmil.com^{*1}

Received: March 01, 2024

Revised: March 20, 2024

Accepted: April 02, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธรบาทบัวบก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูที่ปรึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธรบาทบัวบก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จำนวน 7 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 339 คน กลุ่มตัวอย่าง กำหนดจากประชากรโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบง่ายได้ 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรง ระหว่าง 0.67 – 1.00 และ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัย พบว่า ระดับการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธรบาทบัวบก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านงานกิจกรรมนักเรียน รองลงมาคือ ด้านงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้านงานระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตย ตามลำดับ แนวทางพัฒนาด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตย ได้แก่ การอบรมด้านส่งเสริมประชาธิปไตย ฝึกให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งเวทีประชาธิปไตย

คำสำคัญ: การบริหารกิจการนักเรียน; กลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธรบาทบัวบก; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

Abstract

The objective of this research was to study the level and development guidelines of the student affairs management of the school in PhraPhutthabat Bua Bok Consortium, The Secondary Educational Service Area Office UdonThani. The sample of this study is the population, which were the school directors and the teacher advisers of 7 schools in PhraPhutthabat Bua Bok Consortium, The Secondary Educational Service Area Office Udonthani. The total number of people in the sample was 339, which was set from the population by using the Krejcie & Morgan table and simple random sampling to get 175 people. The research instrument was the rating scale questionnaire with 5-level rating scales. The validity of this research was between 0.67 and 1.00, and the reliability was 0.91. The data analysis was conducted using frequency, percentage, mean (X), and standard deviation (S.D.). The research findings show that the Student Affairs Management of the School in PhraPhutthabat Bua Bok Consortium, The Secondary Educational Service Area Office Udonthani, was ranked at the high level. The section that got the highest mean score was the student affairs section, followed by the promoting morality and ethics section, the students care and help section, and the discipline and behavior of the students' section. The "Promoting Democracy" section received the lowest score. Guidelines for developing democracy promotion work include democracy promotion training. Train students to express themselves on a democratic platform.

Keywords: student affair; management; PhraPhutthabat Bua Bok; Consortium; secondary educational service area office

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะคุณประสงค์ไว้ในทุกวิชา และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3, 2553) โดยตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ได้กำหนดให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่บริหาร 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งงานกิจการนักเรียนเป็นภารกิจหนึ่งของงานด้านการบริหารงานทั่วไป โดยเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งที่สถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพเพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจสังคมการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งงานกิจการนักเรียนสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมมีระเบียบวินัย ภาคภูมิใจในความเป็นไทยเกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตย ผ่านกระบวนการทำงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเนื่องจากการบริหารงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญต่อนักเรียน สังคม และประเทศชาติ เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนให้เก่ง ดี มีสุข ตรงตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและเติมเต็มศักยภาพในตัวผู้เรียนให้เป็นไปอย่างสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นไปตามคุณธรรมที่พึงประสงค์ในเรื่องต่อไปนี้ได้แก่ความซื่อสัตย์ ความมีวินัยในตนเอง

การเคารพกฎหมาย ความภูมิใจในความเป็นไทยมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กุลิโน รอดทอง, 2561) ดังนั้น จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องจัดให้มีงานกิจการนักเรียนขึ้นในโรงเรียนเพื่อเป็นการส่งเสริมงานทุกงานและมุ่งหวังให้นักเรียนมีคุณลักษณะเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนตามความเหมาะสมของวัยและความแตกต่างของบุคคลให้นักเรียนมีทักษะการดำเนินชีวิตและการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญต่อนักเรียน สังคม และประเทศชาติ เพราะเป็นกิจกรรมช่วยเหลือดูแลนักเรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ตรงตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา และเติมเต็มศักยภาพในตัวผู้เรียนให้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจสามารถนำไปประยุกต์เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามวัย มีทักษะการดำเนินชีวิตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายจิตใจอารมณ์ และสติปัญญาให้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีศีลธรรม จริยธรรม สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข (อภิรักษ์ ภูผาดาว, 2559, และณัฐธรรมานนท์ ชำสามมอ, 2564) และงานกิจการนักเรียนยังมีความสำคัญต่อนักเรียนมากเนื่องจากเกี่ยวข้องกับนักเรียนตั้งแต่เด็กนักเรียนเข้าสู่ระบบของโรงเรียนจนสำเร็จการศึกษา และการบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นงานที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้รับการพัฒนาความสามารถเฉพาะตนตามศักยภาพ และแก้ไขพฤติกรรมของผู้เรียนให้อยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังมีประโยชน์กับโรงเรียนคือช่วยให้โรงเรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดี กุลิโน รอดทอง (2561) ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคลมีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม จริยธรรม พัฒนาตนเองสู่โลกแห่งอาชีพรวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข (อนัญญา เรืองวานิช และ นันทิยา น้อยจันทร์, 2557)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมาโดยตลอด และทำการขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คู่มือการระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์สภาพบริบทปัญหาและความต้องการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 63 แห่ง โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม มีการกำหนดนโยบายจุดเน้นในการพัฒนาและการดำเนินงานกิจการนักเรียนโดยผ่านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่องโดยกำหนดนโยบาย ให้นักเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการเข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเสมอภาค สร้างวินัย ให้ออกสื่อกดูแลพฤติกรรม คุ่มครองนักเรียน และสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมให้การดำเนินงานเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีตั้งไว้ จากรายงานผลการดำเนินงานของงานกิจการนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เมื่อสิ้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 พบว่านักเรียนในกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดในโรงเรียนเหล่านี้มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในด้านหนีเรียนจำนวน 2,360 คน คิดเป็นร้อยละ 78.63 ทะเลาะวิวาทจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 3.07 ดื่มสุรา จำนวน 343 คนคิดเป็นร้อยละ 11.72 แต่งกายผิดระเบียบ จำนวน 1,274 คนคิดเป็นร้อยละ 42.60 มาโรงเรียนสาย จำนวน 543 คนคิดเป็นร้อยละ 18.55 (ศักดิ์ จำปาหอม, 2564)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว จึงได้มีวิจัยการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธบาทบัวบก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เพื่อศึกษาระดับการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธบาทบัวบก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ซึ่งจะเป็นสารสนเทศให้กับครูและผู้บริหารโรงเรียนในการวางแผนพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาและเกิดผลดีต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนต่อไป

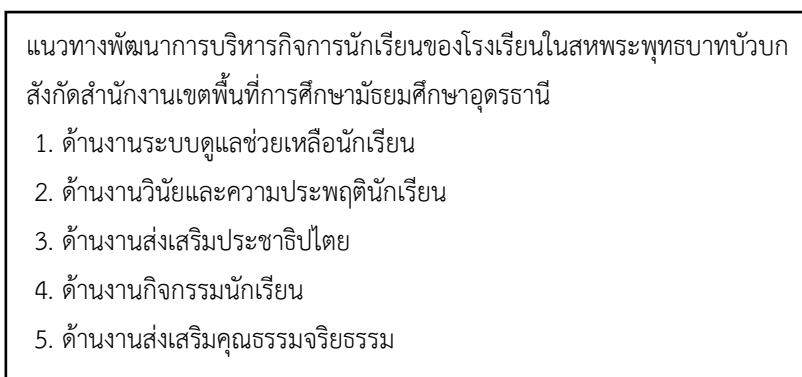

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธบาทบัวบก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธบาทบัวบก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำแนวคิดการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธบาทบัวบก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2552 เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยใน ครั้งนี้ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน 2) ด้านงานวินัยและความประพฤตินักเรียน 3) ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตย 4) ด้านงานกิจการนักเรียน 5) ด้านงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธบาทบัวบก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จำนวน 7 แห่ง ซึ่งมีผู้อำนวยการโรงเรียน 7 คน และครู 332 คน รวมทั้งสิ้น 339 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธบาทบัวบก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ซึ่งมีผู้อำนวยการโรงเรียน 7 คน และครู 168 คน รวมทั้งสิ้น 175 คน กำหนดขนาดตัวอย่างใช้ตารางของเครจซ์และมอร์แกน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ 1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธบาทบัวบก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดงานบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธบาทบัวบก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ได้ค่าความเที่ยงตรง (IOC : Index of item-objective congruence) เท่ากับ 0.67 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 มี 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตอนที่ 2

สอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธบาทบัวบก สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ซึ่งครอบคลุมขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคอร์ท (Likert's scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) 2. สร้างแบบสอบถามแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณ ข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเครื่องมือในด้านความ ตรงตามเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของรูปแบบ (Format) และการใช้ภาษา (Wording) และพิจารณาความ สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัด (Index of item objective: IOC) ความครอบคลุมของข้อคำถาม และความชัดเจนของภาษาที่ใช้ 4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาความเชื่อมั่นกับประชากรผู้ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นหาคุณภาพเครื่องมือ โดยตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้ง ฉบับ เท่ากับ 0.90 และ 5. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลในการวิจัยดำเนินการโปรแกรม Google form เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้รับอีเมลแบบสอบถามตอบ กลับทั้งหมด 175คน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัด เรียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปดังนี้ 1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2. ข้อมูลการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธบาทบัวบก สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายโดยเทียบกับ เกณฑ์ บุญชม ศรีสะอาด (2554) 3. ข้อมูลแนวทางพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุท ธบาทบัวบก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) สำหรับสถิติที่ใช้ใน การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) แบบสอบถามปลายเปิดและแบบสัมภาษณ์เป็นการ วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากการตอบ แบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามใน รูปตารางและบรรยายประกอบดังตาราง 1

ตาราง 1 ระดับการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธรบาทบัวบก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาอุดรธานี

ด้านที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับการบริหารงาน
1	ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.37	0.62	มาก
2	ด้านงานระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียน .	4.32	0.64	มาก
3	ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตย	4.30	0.68	มาก
4	ด้านงานกิจกรรมนักเรียน	4.43	0.59	มาก
5	ด้านงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	4.38	0.64	มาก
	รวม	4.36	0.63	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธรบาทบัวบก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$, S.D = 0.63) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ($\bar{x} = 4.43$, S.D = 0.59) รองลงมาคือ ด้านงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{x} = 4.38$, S.D = 0.64) ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{x} = 4.37$, S.D = 0.62) และด้านงานระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียน ($\bar{x} = 4.32$, S.D = 0.64) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตย ($\bar{x} = 4.30$, S.D = 0.68)

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธรบาทบัวบก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ดูภาพรวมอยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าสูงสุดคือ ด้านงานกิจกรรมนักเรียน รองลงมา คือ ด้านงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านงานระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียน และด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตย ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

1. ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดกิจกรรมเพื่อแสดงให้เห็นถึงความรักของน้องที่มีต่อพี่ เช่น วันปัจฉิมนิเทศ วันอำลาสถาบัน รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนกล้าที่จะแสดงออก เช่น กิจกรรม เช่น Cover Dance เต้นประกอบเพลง และมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้รู้ถึงพระคุณของครู เช่น วันไหว้ครู ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการ ความถนัด และความสนใจของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่งมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นระบบและทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มลรัก ทুমแสง (2555) ได้ศึกษาการพัฒนางานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านกุดฮู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 มีแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนางานกิจการนักเรียนได้เป็นอย่างดี สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน และจัดการจัดกิจกรรมพัฒนางานกิจการนักเรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การบริการสุขภาพนักเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียน และการปกครองเสริมสร้างระเบียบวินัย พบว่า ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนสามารถดำเนินงานกิจการนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรุณี เก้าเอี้ยน. (2557) วิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2 ผลการวิจัย พบว่าด้านกิจกรรมนักเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ กุศลสินา รอดทอง (2561) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่า ด้านกิจกรรมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน เช่น รด.จิตอาสา รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ให้กับนักเรียน เช่น วันสำคัญ ทางพระพุทธศาสนา และมีการประชุมชี้แจงวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนเป็นประจำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่ง ได้กำหนดให้มีครูผู้รับผิดชอบดูแลดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การเลือกตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุศลสินา รอดทอง (2561) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่า ด้านส่งเสริมประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการประชุมผู้ปกครอง อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการประชุมหารือกับภาคีเครือข่ายเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นประจำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานมาให้สถานศึกษาปฏิบัติ สถานศึกษาทุกแห่ง ได้กำหนดให้มีครูผู้รับผิดชอบดูแลดำเนินการคัดกรองนักเรียนโดยใช้แบบคัดกรอง SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนริรา ชูประเสริฐ. (2558) เรื่องการศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุศลสินา รอดทอง (2561) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่า ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ด้านงานระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดทำแผนงานหรือโครงการในการดำเนินงานระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียน รองลงมา คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระเบียบวินัย และความประพฤตินักเรียน และมีการกำหนดการหักคะแนนและการเพิ่มคะแนนพฤติกรรมของนักเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการสรุปผลการดำเนินงานระเบียบวินัยและความประพฤติให้นักเรียนให้ผู้บริหารรับทราบเป็นประจำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่งได้ให้ความสำคัญในการให้กำลังใจแก่นักเรียนที่มีความประพฤติดี โดยการให้รางวัลหรือมอบเกียรติบัตร เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนคนอื่นๆ ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนริรา ชูประเสริฐ. (2558) วิจัยเรื่องการศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการควบคุมความประพฤติและระเบียบวินัยนักเรียน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินันท์ ภูผาดาว (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 พบว่าผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์การจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อแล้วอยู่ในระดับมาก 5 ข้อเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย ด้านงานบริการสุขภาพอนามัยนักเรียน ด้านงานบริการและสวัสดิการนักเรียน และด้านงานแนะแนวซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุศลสินา รอดทอง (2561) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของ

โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการควบคุมความประพฤติและระเบียบวินัยนักเรียน อยู่ในระดับมาก

5. ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การเลือกตั้งหัวหน้าห้อง และกรรมการบริหารห้องเรียน รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การเลือกตั้งคณะกรรมการสถานักเรียน และมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การรณรงค์ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการสรุปผลการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตย ให้ผู้บริหารรับทราบเป็นประจำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่งได้กำหนดให้มีครูผู้รับผิดชอบดูแลดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การเลือกตั้งคณะกรรมการสถานักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุสินารอดทอง (2561) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านส่งเสริมประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญ เพราะเป็นงานที่ต้องส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนา ให้นักเรียน นอกเหนือจากกิจกรรมการจัดการเรียนรู้อีกในห้องเรียน เพื่อพัฒนานักเรียน ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความประพฤติที่ดีงามมีระเบียบวินัยในตนเอง และเป็นไปตามแบบแผนที่เหมาะสมกับช่วงวัย ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับประเด็นดังต่อไปนี้ 1. การจัดทำคู่มือชี้แจงและเผยแพร่หลักประชาธิปไตยในสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนเข้าใจในประชาธิปไตยตรงกัน 2) การจัดกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมพัฒนาความประพฤติ และระเบียบวินัยเป็นประจำ อย่างต่อเนื่อง 3) การจัดทำแผนงานหรือโครงการในดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการประชุมหารือ ร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ทั้งในโรงเรียน ใกล้เคียง ผู้นำชุมชน และสถานี่ตำรวจช่วยกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 4) การจัดกิจกรรมร่วมกันรับผิดชอบงานหน้าที่ของตนเอง โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก เช่น รด. จิตอาสา เขตรับผิดชอบ เป็นต้น 5) ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเพื่อให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด เช่น การแข่งขันกีฬา การเล่นดนตรี เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการประชุมหารือกับภาคีเครือข่ายงานกิจการนักเรียนต่างๆ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เช่น ประชุมในรูปแบบ On – Site หรือในรูปแบบ On – Line ตามสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อจะได้นำเสนอกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละเดือนที่ทางสถานศึกษาดำเนินการขอข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม และขอความร่วมมือให้นักเรียนมีพื้นที่ในการแสดงความสามารถของตนเองต่อชุมชนและสังคมได้อย่างมีความสุข

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการประชุมชี้แจงวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เช่น ประชุมในรูปแบบ On – Site หรือในรูปแบบ On – Line ตามสถานการณ์ปัจจุบัน โดยขอความร่วมมือกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้มีการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เช่น ให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน โดยจัดทำคำสาธิตสอนใจ ตีตบบริเวณต่างๆ จัดกิจกรรมให้ความรู้ทุกเช้าหน้าเสาธง เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบรวมถึงครูที่ปรึกษาควรมีการจัดกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยเป็นประจำและต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ กิจกรรมจิตอาสา เพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยนักเรียน โดยมีการประสานขอความร่วมมือในหลายๆ ภาคส่วนในการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายได้ช่วยกันในการดูแลนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบรวมถึงครูที่ปรึกษาควรมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนโดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมดนตรี และกิจกรรมที่นักเรียนสนใจ ฯลฯ ตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ นำครูเข้าอบรมพัฒนาความรู้ พัฒนาตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน เพื่อเป็นการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบรวมถึงครูที่ปรึกษาควรมีการประชุมหารือกับภาคีเครือข่ายงานส่งเสริมประชาธิปไตยอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เช่น ประชุมในรูปแบบ On – Site หรือในรูปแบบ On – Line ตามสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้ผู้บริหารและครูรวมถึงนักเรียนที่เป็นแกนนำสถานศึกษาได้นำปัญหาที่เกิดขึ้นกับการดำเนินงานแต่ละเดือน มาปรึกษาหารือให้ภาคีเครือข่ายงานส่งเสริมประชาธิปไตยได้รับทราบและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานอันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสถานศึกษา

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนทุกแห่ง ไม่ว่าจะป็นด้านบวกหรือลบ

2.3 ควรมีการวิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนเอกชน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 3)*.

กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

กุลสินา รอดทอง. (2561). *การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี*. การค้นคว้าอิสระ
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

จรุณี เก้าเอี้ยน. (2557). *เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: ชาญเมืองการพิมพ์.

ณัฐธรรมาพันธ์ ข้ามสามอ (2564). *แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมก่อกวน แก่ล้งของนักเรียนใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2*. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

มลรัก ทุมแสง. (2555). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนางานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านกุดฮู สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ศักดิ์ จำปาหอม. (2564). *การพัฒนากระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี*.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *คู่มือการปฏิบัติงานของข้าราชการครู*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ

อณัญญา เรืองวานิช และนันทิยา น้อยจันทร์. (2557). *แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน นนทบุรีพิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3*. *วารสารวิทยาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา*.

อภิรักษ์ ภูผาดาว. (2559). การพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 24. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

